Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Henrich Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ung.
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl., Unŭ esemplarŭ 5 cr, v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 203. **Braşovŭ, Vinerĭ 13 (25) Septemvre.** **1891.**

Braşovŭ, 12 Septemvre v.

Nu de multŭ amŭ desfăşuratŭ la loculŭ acesta momentele, carĭ au contribuitŭ ca foile maghiare sĕ vorbéscă în timpulŭ din urmă atâtŭ de multŭ de pretinsa direcţiune conciliantă a cabinetului Szapary, care faţă cu „era Tisza" s'ar presenta ca o nouă eră.

Astăḑĭ reproducemŭ mai josŭ unŭ articolŭ din „Münchener Allgemeine Zeitung", care este condusŭ de aceleaşi idei, numai cu deosebire, că susţine categoricŭ ceea ce foile ungurescĭ numai bănuescŭ, că adecă contele Iuliu Szapary a înauguratŭ o politică mai conciliantă şi mai „înţeléptă" faţă cu naţionalităţile nemaghiare din Ungaria şi Transilvania.

Articolulŭ gazetei din München, care pare a fi inspirat din cercurile domnului Szapary, pledéză pentru politica acestuia şi o laudă, dér tocmai prin aceea că o laudă, o presentă într'o lumină, care nicĭdecumŭ nu va întimpina aplausele publicului ungurescŭ, atâtŭ de preocupatŭ de ideile şovinistе, şi anevoie îi va plăcea chiar şi contelui Szapary.

Dér pe noi puţinŭ ne va importa ce le place şi ce nu adversarilorŭ nostri; e vorba numai ca sĕ scimŭ ce gânduri au şi ce mai uneltescŭ ei faţă cu noi, pentru ca sĕ ne scimŭ ferí de cu vreme de a cădé în cursele lorŭ.

Inţelesulŭ adevĕratŭ alŭ articolului din cestiune este, că în cercurile guvernului se recunósce necesitatea de a face ceva, pentru ca sĕ dispară de totŭ séu celŭ puţinŭ în parte nemulţămirea, ce domnesce între Românii din Ardealŭ. Cu alte cuvinte se recunósce, că politica de resistenţă pasivă a Românilorŭ ardelenĭ ascunde în sine în împrejurările critice de faţă unŭ pericolŭ pentru statŭ.

„Münchener Allg. Ztg." caracteriséză acéstă situaţiune înfăţişândŭ atitudinea politică a Româ-nilor,— despre care recunósce de altă parte, că a fostŭ produsă prin réua politică de naţionalitate a guvernelorŭ ungurescĭ, carĭ au voit sĕ facă din Nemaghiarĭ heloţĭ politicĭ etc.,— ca avĕnd scopurĭ dacoromaniste duşmane statului.

Lucrulŭ acesta nu ne surprinde, suntemŭ dedaţĭ a fi privіţĭ ca „hoţĭ de păgubaşĭ" şi ceea ce nu este decâtŭ resultatulŭ asupririlorŭ din întru, sĕ ni se pună în socotéla unorŭ pretinse influinţe din afară şi altele.

Ne surprinde însĕ unŭ lucru, că adecă autorulŭ articolului din „Münchn. Allg. Ztg" recunósce acum mai multŭ ca orĭ şi cândŭ relele urmări, ce au trebuitŭ sĕ le aibă politica maghiară de desnaţionalisare, le recunósce şi totuşi vine şi accentuéză cu atâta bucuriă politica contelui Szapary, care, cerĕndŭ sĕ ne supunemŭ orbesce „legalului organismŭ de statŭ", nu pretinde altа dela noi decât, ca sĕ ne împăcăm cu acea politică de desnaţionalisare, care în realitate este codificată în legile maghiarisătóre, ce s'au adusŭ dela 1868 şi mai alesŭ dela 1879 încóce.

Penele plătite ale guvernului ungurescŭ ferbŭ cleiu, cu care vorŭ sĕ prindă paserile lesne credĕtóre, ce 'şĭ închipuescŭ că s'ar mai afla în sînulŭ nostru. Laudă în foile din întru şi din afară politica d-lui Szapary, ca fórte „înţeléptă" şi „conciliantă", pentru ca sĕ ne faca sĕ credemŭ, că în adevĕrŭ arŭ fi ceva la mijlocŭ, pe când în faptă nu ni-se cere alta, decâtŭ ca sĕ renunţămŭ la postulatele nóstre naţionale şi sĕ părăsimŭ politica de resistenţă pasivă, în schimbulŭ unorŭ funcţiunĭ administrative, ce ni-s'ar pune în perspectivă.

Şi pentru ca sĕ credemŭ şi mai multŭ vorbelorŭ ameninţătóre, ni se spune, că şi între Ungurii din Ardealŭ s'ar afla fórte mulţĭ „malcontenţĭ", carĭ n'ar avea încredere în direcţia politică a cabinetului Szapary.

Póte fi, dér certele familiare dintre Maghiarĭ pe noi nu ne privescŭ. După 24 de anĭ de opposiţiune, Românii Ardelenĭ, suntemŭ siguri, nu vorŭ mai puté fi traşĭ pe sfóră de cătră prorocii mincinoşĭ cu vorbe şi promisinĭ góle. Guvernulŭ ungurescŭ şi-a schimbat firma, dér a rĕmasŭ totŭ acelaşĭ în sistemulŭ sĕu de guvernare şi în nisuinţele lui, prin urmare gazetele germane, carĭ arŭ voi sĕ împace şi capra şi varza şi lupulŭ, batŭ câmpii publicisticei înzadarŭ, admirândŭ „politica înţeléptă" a lui Szapary şi înfăţişândŭ lucrulŭ ca şi când ar vrea numai binele Românilorŭ, căcĭ nu va fi cu putinţă nicĭdecum a împăca şi nisuinţele violente ale unora şi postulatele drepte ale celorlalţĭ.

Escursiune la esposiţiunea din Praga. Unŭ numĕrŭ considerabilŭ de Românĭ fruntaşĭ din Transilvania şi părţile ungurene, au luatŭ laudabila hotărîre de a face în comunŭ o visită la esposiţiunea cehă din Praga, în primele ḑile ale lunei luĭ Octomvre stilŭ noŭ (între 1—5 Octomvre). Dorindŭ sĕ ia parte şi alţii la acésta escursiune, sĕ binevoéscă a se înscіinţa, în scrisŭ orĭ prin telegrafŭ la Redacţiunea fóiei nóstre în Braşovŭ, păuă multŭ *în 30 Septemvre st. n. la amédĭ*; de aicĭ vorŭ afla apoi ḑiua şi loculŭ unde vorŭ trebui sĕ se întrunéscă, pentru a călĕtori cu toţii la Praga.

CRONICA POLITICĂ.

— 12 (24) Septemvrie.

— In ḑiarulŭ oficiosŭ „Odjek" din Belgradŭ a apărutŭ o corespondenţă da tată din Bucurescĭ, în care e ventilată cestiunea, că óre ce posiţiune va lua **România în rĕsboiulŭ viitorŭ** şi în care cu precisiune matematică se documentéză, că România în nicĭ unŭ casŭ nu va rĕmâné neutrală, ci se va lupta *alăturea cu Rusia în contra Austro-Ungariei în schimbulŭ Transilvaniei.* Cu Basarabia, ḑice numita fóiă, n'are sĕ câştige nimicŭ România, fiind că poporulŭ românŭ plutesce din ce în ce mai multŭ în ape rusescĭ, din contră *Ardélulŭ este légănulŭ poporului românescŭ*, dorinţa fiă-căruĭ Românŭ patriotŭ, numéscă-se elŭ Brătianu, Catargiu orĭ Carp. Direcţiunile diferite representate de aceşţĭ trei bărbaţĭ de statŭ în politica esternă, o ţine corespondentulŭ fóiei din Belgrádŭ de o dispoṣiţiune trecĕtóre, care vorŭ dispăré într'unŭ casŭ seriosŭ; din contră e unŭ secretŭ „publicŭ", că toţĭ domnii aceştia în cestiunea: ce posiţiune va lua România în rĕsboiulŭ viitorŭ, vorŭ conglăsui pe deplinŭ cu naţiunea, care hotărîtŭ simpatiséză cu Rusia şi speră, că cu Rusia va câştiga Transilvania. Ceea ce privesce pe *regele*, e sciutŭ că Carolŭ, cu tóte că e de origine germanŭ şi înruditŭ cu dinastia prusiană de Hohenzollern, e unŭ domnitorŭ constituţionalŭ şi pe lângă acеea unŭ Românŭ cu multŭ mai bunŭ, decâtŭ sĕ nu se alăture şi elŭ la dorinţa poporului!

— Printr'o ordinaţiune dela 22 Septemvre c., guvernulŭ germanŭ dispune, ca cu 1 Octomvre n. c. *sĕ se delăture* **mĕsurile de rigóre** *dela graniţele germano-francese*, luate în 1888 cu privire la estradarea paşapórtelorŭ? Aceste mĕsurĭ vorŭ mai rĕmâné în vigóre numai faţă cu persónele, carĭ stau în serviciulŭ militarŭ activŭ, apoi faţă cu oficerĭ. faţă cu tinerii din străinătate aflătorĭ în şcólele militare din Germania şi faţă cu acei individĭ, carĭ şi-au perdutŭ dreptulŭ de a-şĭ face datorinţa faţă cu armata şi n'au trecutŭ peste 45 de anĭ de etate, Pentru toţĭ ceilalţĭ individĭ paşapórtele se vorŭ da fără nicĭ o taxă. Străinii, carĭ vorŭ sĕ petrécă în imperiulŭ germanŭ mai multŭ de 24 de óre, suntŭ datorĭ a se insinua la poliţia, în casŭ contrarŭ vorŭ fi daţĭ afară din ţéră.

Aceste noué mĕsurĭ luate din partea guvernului germanŭ suntŭ considerate ca unŭ mijlocŭ de îmbunătăţire a relaţiunilorŭ politice între Francia şi Germania. „Strassburger Correspondenz" ḑice, că mĕsurile de vigóre luate din

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

(17)

PILLONE.

Novelă, de G. Bergsoë, tradusă de Ucu Paolo.

„„Eu sciu, Pillone, că tu ai grămăditŭ în vila acésta totŭ ce ai răpitŭ de mai mulţĭ anĭ dela străinii cei bogaţĭ, carĭ au venitŭ prin ţéra nóstră. Tu însu-şĭ mi-ai istorisitŭ şi mi-ai arătatŭ, câte juvaerurĭ, aurŭ şi diamante posedĭ. Tóte se potŭ transporta într'o luntre şi eu am luatŭ tóte mĕsurile pentru acésta. Vină sĕ mergemŭ, Pillone, mai înainte de a isbucni furtuna, pe care ai provocat'o. Vino se debarcămŭ într'unŭ locŭ nepăzitŭ de lângă Gaëta. De acolo vomŭ ajunge în curĕndŭ la frontiera statului papalŭ, unde vomŭ fi sigurĭ de orĭ ce urmărire. Acolo escĭ bogatŭ şi independentŭ. Nimenea nu te va întreba despre trecutulŭ vieţeĭ tale. Cere iertare dela biserică pentru sângele, ce l'ai vĕrsatŭ, şi cere îndurarea sfintei Fecióre, prin aceea, că te laşi de planurile grozave, carĭ ferbŭ în capulŭ tĕu. Décă te vei împăca cu consciinţa ta, cumpărăţi o vilă liniştită, ocupăte cu cultivarea pământului şi atuncĭ — — "

„„Filomela nu sfârşi, ci cuprinse cu braţele ei gâtulŭ luĭ Pillone.

„„Pillone se smânci cu violenţă, o privi lungŭ şi ḑise:

„„Credĭ tu, că unŭ bărbatŭ ca mine póte deveni unŭ ţĕranŭ pacinicŭ, care-şĭ cultivă pământulŭ şi ofteză după plóiă? Ce viéţă miserabilă! Şi acestŭ sfatŭ mi-l'ai datŭ tu?"

„„Ascultă-mĕ până la fine," ḑise Filomela cu unŭ surisŭ seducĕtorŭ. „Sfatulŭ acesta ţi-l'am datŭ numai ca sĕ te sciu în siguranţă şi sĕ te protegŭ în contra viitorului. Eu, când am fostŭ în Procida, vorbii cu bĕtrânulŭ Dominico Natelli, despre care şciu că-ţĭ este credinciosŭ. Elŭ îmĭ promise, că va veni la trei óre dimpreună cu fii sĕi în apropierea vilei. Elŭ va avé la sine o torţă de maslinŭ, ca şi când ar merge la pescuitŭ, şi décă tu vei de signalulŭ, va pluti pănă lângă ţermurĭ stâncoşĭ. Timpulŭ a sositŭ, urmézâ-mĭ sfatulŭ, ia-ţĭ comóra şi haide se fugimŭ într'unŭ locŭ, unde nenorocirea nu va pluti în fiă-care ḑi deasupra capetelorŭ nóstre."

„„Nebuno!" strigă Pillone, sărindŭ de pe scaunŭ. „Cum cutezi aşa ceva! Nu scii, că Dominico Natelli e dusmanulŭ meu de mórte, de când te-am vĕḑutŭ pentru ultima óră? Şi te-ai încredŭţŭ în elŭ? Nenorocită, tu escĭ în stare se mĕ tradezi fără voia ta! Aşteptă-mĕ, pănă mĕ întorcŭ!"

„„Dintr'o săritură Pillone fù la uşă, eşi afară, 'lu auḑii urcândŭ scările cătră odaia din turnŭ, pe care o deschise repede. Filomela se sculă iute; alergă la uşă, ascultă şi apoi se duse la ferésträ cu unŭ zimbetŭ demonicŭ, care mĕ înfioră. Incă-odată mai ascultă cu atenţiune. Apoi scóse basmaua ei cea albă, deschise feréstra şi flutură batista în aerŭ. Auḑii unŭ ţipetŭ de bufniţă în vilă. Ea închisă feréstra cu îngrijire şi puţinŭ după aceea şedea la masa de scrisŭ, cu o espresiune a feţei, care fără sĕ fi voitŭ îmĭ aminti capulŭ de pétră alŭ Gorgonei.

„„Câteva minute după aceea sĕ şi întórse Pillone. Se puse lângă dênsa şi ḑise cu voce liniştită.

— „„Filomelo, fără sĕ vréi m'ai fi pututŭ aduce într'unŭ pericolŭ, pe care nu-lŭ cunosceai. Dér o stea norocósă lucesce asupra întreprinderei mele, şi acéstă stea m'a scăpatŭ în nóptea acésta. Vĕntulŭ suflă în partea de cătră uscatŭ, marea se umflă, aşa încâtŭ pe vremea acésta nu póte debarca nicĭ o luntre la ţĕrmure. Totulŭ afară este în linişce şi în întunerecŭ, nu se vede nicĭ o lumină dealungulŭ golfului. Sĕ privimŭ acésta de semnŭ bunŭ, că visurile mele mândre se vorŭ împlini. Adu-ţĭ aminte, Filomelo, că tu escĭ regina visurilorŭ mele: Lângă tine potŭ totulŭ; fără tine nu suntŭ nimicŭ. Vino şi urméză-mĕ! Eşirea secretă ne stă deschisă, şi într'o oră vomŭ fi la tabăra mea. Bĕtrânulŭ Gasparo şi femeia sa te va primi ca pe copilulŭ lorŭ şi mâne diminéţă vei pleca într'o luntre la Neapole. Fi-mĭ credinciósă Filomelă, şi urméză-mĕ ca unŭ îngerŭ protectorŭ. Peste trei ḑile vei auḑi poporulŭ ciuindŭ şi strigândŭ: „„Trăiéscă regele Pillone şi cu mirésa sa!""

partea guvernului germanŭ la 22 Maiu 1888 au fostŭ efectulŭ forțatŭ alŭ imprejurărilorŭ politice de atuncĭ. Prin urmare guvernulŭ germanŭ, prin ridicarea acestorŭ mĕsurĭ, ar voì sĕ dea dovadă Franciei, că elŭ consideră actualele raporturĭ dintre Francia și Germania mai puținŭ încordate, ca acum trei anĭ.

— In Parisŭ s'au întêmplatŭ dilele aceste o **demonstrațiune anti-ruséscă**, și anume din partea unei singure persóne, care a voitŭ sĕ imiteze pe actualulŭ președinte alŭ camerei franceze *Flognet*, care acum câțĭva anĭ îi striga Țarului Rusiei, ce se afla atuncĭ în Parisŭ „Trăiéscă Polonia!“ Pe când marele duce *Alexis* părăsi localulŭ „Maison Dorée“, alergà spre elŭ unŭ individŭ care strigà de trei orĭ: „*Vive la Pologne!*“ Adusŭ la Poliția, declarà acesta, că este polonŭ naturalisatŭ în Francia. Elŭ fù deținutŭ în prinsóre.

SCIRILE DILEI.

— 12 (24) Septemvre.

Delegațiunile îșĭ vorŭ începe ședințele la 9 Novembre în Viena; Reichsrath-ulŭ îșĭ va începe noua sesiune la 10 Octomvre.

***

Regina Italiei, după cum se telegraféză din Pallanza, cu data de 22 Septemvre, a visitatŭ împreună cu mama ei ducesa de Genua, pe regele și pe regina României.

***

Escursiunea Maghiarilorŭ la Agramŭ, după cum comunică foile din Pesta, promite fórte slabŭ resultatŭ. Din partea reuniunei economice a țĕrei, până acum numai doi participanțĭ s'au insinuatŭ și de aceea e probabilŭ, că acéstă reuniune nu va fi representată de locŭ. Din partea reuniunei industriale a țĕrei și din partea camerei de comerciu și industriă din Budapesta de-asemenea dice, „Egyet.“, că nu se prea insinuă participanțĭ. Plecarea va fi poimâne. Vomŭ vedé resultatulŭ.

***

Găină cu capŭ de omŭ, care a făcutŭ atâta svonŭ în pressă, a sositŭ în cele din urmă și la Brașovŭ. D-lŭ Samuelŭ *Helfgot*, fotografŭ în Budapesta, s'a presentatŭ cu ea ierĭ în Redacția nóstră, oferindu-ne ocasiunea de a o vedé cu de-amĕruntulŭ. Găina nu se deosebesce la corpŭ de alte găinĭ, decâtŭ singurŭ numai printr'o unghiă, ce o are în locŭ de ghiară la piciorulŭ stângŭ. Caracteristicŭ însĕ este capulŭ, care în partea anterióră are asĕmĕnare cu unŭ capŭ de omŭ. In locŭ de ciocŭ, ea are gură și nasŭ micŭ, despărțitŭ de douĕ nărĭ, ca la omŭ; printre buzele ei subțirĭ se observă și doi dințĭ. Limba îi este lată și cărnósă. In locŭ de créstă, ea are o bărbiă relativŭ mare. In lipsa de ciocŭ, de sine se'nțelege, că ea nu bea apă ca găinele, ci sórbe apa cu limba, ca cânii și ca pisicele. Se hrănesce numai cu carne și cu pâne. — Cei ce doreseŭ, potŭ sĕ vadă acéstă găină începêndŭ de adĭ la otelulŭ „Coróna“, pe lângă prețulŭ de întrare de 10 cr., pentru studențĭ și soldațĭ 5 cr.

***

Papa în contra duelului. Papa Leo XIII pregătesce acum o enciclică în contra duelului, în care va amenința cu excomunicațiune pe aceia, carĭ se dueléză.

***

Carte didactică militară. Diarulŭ „N. Wiener Tgblt“ aduce scirea, că ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu a dispusŭ, ca sĕ se facă o carte didactică pentru șcólele militare, despre *dreptulŭ constituționalŭ* din Austria și Ungaria.

***

Nazarenĭ. Acesta e numele unei nouĕ secte religióse, care-șĭ câșcigă mulțĭ aderențĭ prin Vințulŭ de susŭ. Se dice, că aderenții acestei secte au deja și o casă de rugăciune.

***

Advocatŭ condamnatŭ. Din Clușiu se scrie: Advocatulŭ din Lugoșŭ Arpad Ocsvay, care a calumniatŭ pe advocatulŭ de aicĭ Tutak, a fostŭ condamnatŭ la douĕ lunĭ închisóre. Pe Ocsvay a tre buitŭ sĕ-lŭ ducă la pertractare cu gendarmii. Acusatulŭ și procurorulŭ au apelatŭ.

***

Adunarea generală a clerului romano-catolicŭ din Ardealŭ s'a deschisŭ alaltaerĭ de cătră episcopulŭ Lönhardt, care accentuà în vorbirea sa de deschidere, că biserica rom.-catolică din Ardealŭ, trebue sĕ șĭ păstreze autonomia ei.

***

Musica orășenéscă va da astădĭ unŭ concertŭ în sala hotelului „Centralŭ Nr. 1.“ La dorința generală se va esecuta „Der Traum eines Reservisten“, de Ziehrer, Inceputulŭ la 8 óre séra.

Ardealulŭ „malcontentŭ“.

Sub titlulŭ acesta scrie diarulŭ din München „Allgemeine Ztg“ următorulŭ articulŭ de fondŭ, din care astragemŭ următórele:

In întroducere dice amintita fóie, că trei la numĕrŭ suntŭ bastiónele naturale, carĭ potŭ apĕra monarchia habsbur gică, și aceste suntŭ: Platoulŭ boemŭ în nordŭ, fortărétă tirolică în sud-vestŭ și regiunea stăncósă transilvanică în sudostŭ. Asupra acestorŭ bastióne naturale trebue se-șĭ îndrepte strategulŭ tótă atențiunea sa

Durere însĕ, că în Austro-Ungaria nu s'a întêmplatŭ așa, celŭ puținu nu s'a îndreptatŭ atențiunea în egală mĕsură asupra acestorŭ trei bastióne dela frontieră; ba putemŭ accentua, că Transilvania a fostu cu totulŭ negligeată. Ca dovadă despre acésta este, că în Ardealŭ nu se află nicĭ o fortăréță, capabilă de apărare. Numita fóie dice, că și în privința politică Ardealulŭ a fostŭ negligatŭ și că din punctulŭ sĕu de vedere, capacitatea de apărare a celorŭ trei bastióne va depinde nu numai dela factori militarĭ, ci și dela poporațiunea acestorŭ țĕri. Radicalismulŭ cehilorŭ tineri cu ura lorŭ în contra Germanilorŭ, cu simpatia lor față de Francesi și Rușĭ, nu i-se pare periculosŭ numitei foi. Mai importantă e iridenta italiană din partea sudică a Tirolului. Dér ceea ce inspiră mai mare îngrijire numitei foi este acelŭ daco-romanismŭ periculosŭ statului, care de douĕ decenii e rĕspânditŭ printre poporulŭ românŭ din Transilvania și din partea sud-ostică a Ungariei.

„Douĕ milióne și jumĕtate de cetățenĭ ungarĭ suntŭ ținuțĭ în contrastŭ politicŭ și în resistență passivă deja aprópe de o generațiă, față de organisația de statŭ a patriei lorŭ mai rĕstrînse și acéstă aversiune cultivată cu îngrijire față cu statulŭ patrioticŭ, capĕtă importanță nespusŭ mai mare, décă considerămŭ, că Românii din Ungaria și Transilvania stau în nemijlocitŭ contactŭ viu cu frații lorŭ de sânge și de credință din regatulŭ vecinŭ alŭ României. Aicĭ e vorba de o poporațiune română de mai bine de optŭ milióne de suflete carĭ locuescŭ laolaltă. E cunoscutŭ, de ce putemicŭ sentimentŭ naționalŭ și consciință de sine e cuprinsŭ poporulŭ din regatulŭ românŭ. Aceste sentimente se transplântă de peste granițe în Ardealŭ și aicĭ suntŭ apoi cu zelŭ cultivate. Conducĕtorii poporului conducŭ pe conaționalii lorŭ în organisațiă bine cimentată și sciu sĕ-lŭ țină în subordinațiune, nu numai prin mijlóce morale, ci și prin mijlóce materiale și cu deosebire financiare.

Acésta o sciu și au sciut'o fiă-care din Ardealŭ, numai guvernulŭ din Pesta se pare că n'are nicĭ o presimțire despre acésta.“

Numita fóiă apoi vorbesce despre regimulŭ de 15 anĭ alŭ lui Coloman Tisza și despre politica sa de naționalitate, dicêndŭ că Tisza a datŭ pe mâna unorŭ satrapĭ majoritatea poporațiunei, pe Românĭ și pe Sașĭ, pe mâna unorŭ astfelŭ de satrapĭ, carĭ prin mĕsurĭ draconice voiau sĕ înăbușéscă orĭ ce mișcare națională.

„Nemulțămirea Românilorŭ din Ardealŭ, firesce, au luatŭ o formă și direcțiune, care din punctŭ de vedere alŭ statului trebue sĕ fiă energicŭ condamnată. Influința din afară, precum și agitările mai multŭ séu mai puținŭ pe față din străinătate, suntŭ detestabile și demne de mustratŭ. Dér omulŭ politicŭ nu trebue sĕ închidă ochii înaintea acestorŭ fapte, elŭ cu atâtŭ mai multŭ trebue sĕ cerceteze causele acestei desvoltărĭ seriόse, și sĕ recunóscă, de ce la o parte mare a poporului românescŭ din Transilvania „organismulŭ legalŭ alŭ statului“, nu mai este „celŭ mai puternicŭ bastionŭ alŭ religiunei și alŭ naționalității sale.“

„Statulŭ anume în ultimii decenii încă a ajunsŭ pe o cale, care stă în contradicere cu firea adevĕrată a Ungariei. Tendința de a întemeia unŭ statŭ naționalŭ maghiarŭ bine centralisatŭ și reformatŭ și în privința limbei, întêmpină la maioritatea nemaghiară a poporațiunei poliglote resistență mai mare séu mai mică și cu deosebire Românii și Sașii nicĭ într'unŭ chipŭ nu voescŭ sĕ se supună acestei violente, ilegale și nenaturale procedurĭ de desnaționalisare. Cu câtŭ mai violentŭ s'a ivitŭ sub Tisza tendența de absorbire, cu atâtŭ mai energică a și fostŭ respinsă de aceste popóre“.

După aceea numita fóiă laudă politica prudentă de naționalitate a contelui Szapary, care a începutŭ sĕ amelioreze starea lucrurilorŭ din Ardealŭ spre binele patriei, statului și a monarchiei întregĭ. Durere însĕ, că contele Szapary e jignitŭ în politica sa față de naționalitățĭ. Căcĭ acum în loculŭ acestora s'au ivitŭ alțĭ „malcontențĭ“.

„Noi înțelegemŭ prin acéstă, nobilimea maghiară, mare și mică, din Ardealŭ, care privesce cu ochĭ rĕi și cu ură pe față, politica drépta de naționalitate a actualului ministru președinte ungurescŭ și o privesce pe acésta de „trădare față de maghiarismŭ“, ca „sacrificarea Maghiarilorŭ ardelenĭ de dragulŭ Sașilorŭ și Valahilorŭ,“ și nu se lasă, ca la orĭ ce ocasiune sĕ-șĭ arate nemulțumirea prin vorbe și prin scrierĭ, sĕ-șĭ dée espresiune indignărei lorŭ patriotice. Nisce foi cotidiane din Pesta și Clușiu suntŭ organele limbute ale acestorŭ malconențĭ din Ardealŭ.

„Și cu tóte acestea nemulțămirea acésta e neîntemeiată. Nobilimea maghiară din Ardealŭ se bucură de puținŭ respectŭ din partea concetățenilorŭ lorŭ, fiindcă „vênarea după funcțiunĭ“ se unesce în ea cu impotența spirituală și cu trândăvia, cu rara ei îngâmfare, la

---

„Ea îlŭ privì cu aceeașĭ rĕcélă și dise scurtŭ:

— „„Nu, Pillone, la loculŭ de osândă nu te urmezŭ!““

— „„Acésta nicĭ nu o pretindŭ!““ strigà elŭ. „„Urméză-mĕ numai pe calea gloriei și a norocului!““

— „„Atâtŭ de susŭ nu póte sbura Filomela,““ rĕspunse ea.

— „„Atuncĭ te voiu lua pe umerii mei!““ strigà elŭ cu pasiune. „„N'am încredere în norocŭlŭ meu, décă nu eștĭ și tu în suita mea.““

— „„Nu te urmezŭ!““ dise ea hotărîtŭ.

— „„Și de ce nu?““ strigà elŭ îngălbinindu-se. „„Scii tu, că te potŭ sili la acésta?““

— „„Asta o sciu!““ dise ea într'unŭ tonŭ sarcasticŭ. „„La multe m'ai silitŭ, tu de când a muritŭ acela, alŭ cărui nume m'ai opritŭ sĕ-lŭ pronunțŭ! De bună sémă mĕ poțĭ sili, după cum m'ai silitŭ la fugă, la crimă și la amorŭ. Poțĭ însĕ sĕ-țĭ silescĭ norocŭlŭ, décă mĕ silescĭ pe mine?““

— „„Voiu sili pe toțĭ, carĭ vorŭ sta în drumulŭ meu, fiă chiar și archanghelulŭ Michailŭ!““ strigà Pillone înfuriatŭ. „„Rĕspunde-mĭ francŭ, vréi dóră sĕ mĕ părăsescĭ, fiindcă mi-am rĕsbunatŭ asupra desfrênatului aceluia? Mĕ părăsescĭ, fiindcă am ucisŭ pe Alexandru Cesarini?

— „„M'ai opritŭ sĕ-i rostescŭ numele!““ dise tînĕra fată cu o voce tremurătóre. „„Chiar suvenirea, ceea ce e mai scumpă în viéța unui omŭ, ai cercatŭ sĕ o ucidĭ în inima mea. Dér nu țĭ-a succesŭ. Imaginea sa e viu săpată în inima mea, în tocmai ca în diua aceea, în care l'am vĕdutŭ pentru întâiașĭ-dată. Da, décă voiescĭ sĕ scì, ți-o spunŭ, Pillone, că sângele lui Cesarini e acela, care ne desparte și care va despărți pentru totdéuna căile nóstre!““

— „„Umbra acestui ticălosŭ, a acestui desfrênatŭ, care ți-a răpitŭ nevinovăția și mi-a răpitŭ ce am iubitŭ mai multŭ — trebue óre sĕ fiă totdéuna între noi?““, strigà Pillone palidŭ ca mórtea. „„Miserabilulŭ! Póte sĕ putredéscă în sicriulŭ de marmoră în cimiterulŭ din San-Carlo! O, décă s'ar scula din morțĭ, lașĭ ucide încă odată. Décă așĭ întêlni-o în cale, așĭ sugruma acéstă fantomă palidă, acéstă umbră, care încă din grópă îmĭ răpesce, ce am mai scumpŭ în lume!““

— „„Nu batjocori pe cei morțĭ!““ strigà Filomela într'unŭ tonŭ amenințătorŭ. „Judecata lui Dumnedeu te va ajunge mai înainte de ce ai crede tu. Una însĕ sĕ o scii, una vrĕu sĕ-țĭ spunŭ în nóptea acésta, care te va umplé de grózä: nu te-am iubitŭ nicĭ-odată Pillone! Amorulŭ meu cătră tine a fostŭ silitŭ. Dicĭ, că Alessandro Cesarini a fostŭ seducĕtorulŭ meu? Nicĭ când nu a fostŭ! Liberă și de bună voiă m'am datŭ lui, căcĭ elŭ scia sĕ se facă plăcutŭ, pe când tu scii numai sĕ domnescĭ și sĕ poruncescĭ. M'ai târêtŭ din pesceră în pesceră, dintr'o ascundĕtóre în alta. Ai ruptŭ orĭ ce córdă a inimei mele, până m'ai facutŭ rece și nesimțitóre, ca o stâncă. Când ai ucisŭ pe Alessandro Cesarini, cu aceașĭ lovitură de pumnalŭ ai stinsŭ orĭ ce sentimentŭ din mine. Te desprețuescŭ totŭ atâtŭ de tare, pe câtŭ de multŭ iubescŭ imaginea lui, pe care o portŭ aicĭ în inima mea.“

„Fața palidă a lui Pillone se făcŭ vênătă. Din ochii lui isvorau schintei, genunchii îi tremurau — se vedea, că vorbele acestea îi dĕdură lovitură peste lovitură, ca totŭ atâtea pumanle. De-odată făcù o săritură, se repedì spre ea, îi smulse medalionulŭ, pe care 'lŭ ținuse ascunsŭ la sînulŭ ei. Ilŭ deschise, îlŭ privì cu nisce ochĭ plinĭ de furiă și ură. Apoi îlŭ trântì de căminŭ, încâtŭ sticla se făcŭ fărîme.

— „„Pillone!““ strigà tînĕra fată, năvălindŭ asupra portretului, pe care-lŭ ridică.

— „„Indĕrĕtŭ! Nicĭ unŭ pasŭ. Vréi sĕ mĕ înebunescĭ?““ tunà Pillone bătêndŭ cu piciorulŭ, încâtŭ stelagiurile pline de cărțile cele vechĭ, începură sĕ se clatine.

„In momentulŭ acesta se audiră sunete de dobe de pe înălțimile de lângă vilă.

— „„Trădatŭ!““ strigà Pillone cu fața desfigurată „„O! nebunŭ ce-am fostŭ, ca sĕ mĕ încredŭ într'o femeiă!““

— „„Da,““ dise Filomela cu voce tremurândă, „„într'o femeiă, alŭ cărei amantŭ l'ai ucisŭ, alŭ cărei amorŭ l'ai silitŭ și pe care insu-țĭ ai trădat'o, fiindcă n'a putŭtŭ rĕspunde amorului tĕu bestialŭ! Privesce-mĕ! Pune mâna pe arme! Ce-mĭ pasă mie de viéță, după

care însĕ nu e îndreptăţită câtuşĭ de puţinŭ aristrocraţia ardelénă, decădută şi materialmente. Cumcă sub domnia acestorŭ ómenĭ nu s'au pututŭ simţi bine ţĕranii şi cetăţenii saşĭ, ne dă destule dovedĭ istoria contimporană. Cât de puţinŭ e îndreptăţită acésta nobilime la aspiraţiunea unei superiorităţĭ politice în Transilvania, ne arată, şi faptulŭ, că tocmai în acele părţĭ ale ţerei, unde maghiarismulŭ, dimpreună cu nobilimea a avutŭ preponderanţă, cultura spirituală şi materială stă mai pe josŭ. Ba nicĭ chiar pe păstorii românĭ nu i-au pututŭ aduce la o cultură înaltă acestŭ elementŭ; ba în multe locurĭ a peritŭ maghiarismulŭ printre valahismulŭ dealtmintrelea despreţuitŭ. Trebue sĕ asemene cineva numai pe Românii de pe fostulŭ fundus regius săsescŭ, şi din ţinuturile militare grăniţărescĭ din Ardealŭ, cu conaţionalii lorŭ de pe pământulŭ comitatelorŭ aristocratice şi îndată va vedé neputinţa elementului aristocraticŭ pentru influinţa culturală.

Amintita fóie în încheiere dice între altele, că ministrulŭ preşedinte Szapary urméză o politică înţeléptă, când voesce sĕ câştige terenŭ în Ungaria şi în Transilvania pentru „organismul legal al statului" şi prin acésta nu folosesce numai statului maghiarŭ, ci şi intereselorŭ întregei monarchii habsburgice. Prin acésta Ardélulŭ slăbitŭ şi negligeatŭ câştigă tăriă şi putere de resistenţă. Acésta se póte ajunge — încheiă diarulŭ „Münch Allg. Ztg." numai prin stricta observare a legilorŭ statului şi prin esercitarea unei dreptăţĭ binevoitóre faţă de tóte naţionalităţile din ţéră.

Confederaţia Balcanică.

Sub titlulŭ acesta cetimŭ în „Naţionalulŭ" din Bucurescĭ:

S'a vorbitŭ multŭ în vremea din urmă de o confederaţiă balcanică; visita făcută de studenţii grecĭ, bulgarĭ şi sêrbĭ studenţilorŭ noştri a reînprospĕtatŭ discuţia acestei idei.

E folositóre şi realisabilă o confederaţiă balcanică? Acésta e întrebarea pe care şi-o pune tótă lumea.

Rĕspunsulŭ la prima parte a întrebărei e neîndoelnicŭ. Pentru micile state din Balcanĭ, o confederaţiă ar fi celŭ mai mare folosŭ; ele s'ar emancipa de vătămătórea înrîurire politică a marilorŭ state europene şi arŭ scăpa de exploatarea lorŭ economică.

Acésta ar fi unŭ câştigŭ imensŭ; în relaţiile internaţionale, confederaţia s'ar presinta ca unŭ mare statŭ, care ar puté sĕ trateze dela egalŭ la egalŭ, cu orĭ care din marile puterĭ europene.

La a doua parte a întrebării e mai greu de rĕspunsŭ.

Neapăratŭ, că tóte ţĕrile balcanice au interesŭ sĕ se emancipeze de ingerinţa puterilorŭ; dér acestŭ interesŭ comunŭ e neutralisatŭ de alte interese contrare.

Suntŭ cunoscute pretenţiile Grecilorŭ, Bulgarilorŭ şi Sêrbilorŭ, asupra Macedoniei. Fiă-care pretinde, că are dreptŭ esclusivŭ asupra acestei provincii şi fiă-care arŭ vrea sĕ şi-o anexeze. Bulgarii susţinŭ, că Macedonia e în majoritate poporată de Bulgarĭ; Grecii pretindŭ, că totulŭ e grecŭ acolo: Sêrbii urmărescŭ constituirea Marei Sêrbii.

Şi nu e acesta singurulŭ interesŭ, care desparte pe statele balcanice; suntŭ multe altele carĭ le facŭ sĕ se duşmănéscă.

Acum, se pune întrebarea: dintre interesele contrare, carĭ le despartŭ şi interesulŭ comunŭ d'a se emancipa de tutela străină, pe carĭ le preţuescŭ mai multŭ statele balcanice?

Dela deslegarea acestei chestii atêrnă realisarea confederaţiei.

Mai suntŭ însĕ şi dificultăţĭ de altŭ ordinŭ.

Pentru ca confederaţia sĕ pótă pune stavilă ingerinţei marilorŭ puterĭ, trebue ca forţele ei defensive sĕ pótă fi împreunate la unŭ momentŭ datŭ.

Acésta însĕ nu se póte, în starea de adĭ a peninsulei balcanice.

Mijlócele de comunicaţiă lipsescŭ încă, pentru ca sĕ se pótă transporta repede trupe; starea culturală a popórelorŭ balcanice, e încă prea josŭ.

Ce ne ar folosi nouĕ, de pildă, într'unŭ conflictŭ cu unulŭ din marii noştri vecinĭ, ajutorulŭ Grecilorŭ? Sĕu ce le-arŭ folosi Grecilorŭ baionetele nóstre?

Décă ţinemŭ sémă de tóte împrejurările, rĕspunsulŭ la întrebarea, décă e realisabilă confederaţia, nu póte fi decâtŭ negativŭ.

Acésta nu însémnă însĕ, că ideia nu s'ar puté realisa când-va; de aceia propaganda în favórea ei nu se póte considera ca inutilă.

O voce în contra maghiarisării.

„Tagespost" din Graz într'unulŭ din numerii sĕi mai noi publică unŭ vehementŭ articulŭ de fondŭ, în care condamnă cu tótă asprimea uneltirile de maghiarisare ale guvernului unguresců. Condamnă în specialŭ uneltirile de maghiarisare ale oraşului Pojonŭ, Şopronŭ, Keşmark, Körmöcz, Timişóra şi Vêrşeţ şi mai vêrtosŭ amintesce de Timişóra şi de Vêrşeţŭ, pe carĭ ministrulŭ Csaky nu s'a genatŭ a-le felicita din incidentulŭ, că au întrodusŭ limba maghiară ca limbă de propunere în şcólele lorŭ poporale. De-asemenea s'au maghiarisatŭ şcólele şi în Şopronŭ, cu tóte că — dice fóia germană — nouĕ din dece părţĭ ale locuitorilorŭ acestui oraşŭ suntŭ germanĭ; ér guvernulŭ unguresců a subtrasŭ subvenţiunea, ce se dedea unorŭ şcóle germane de acolo, din simplulŭ motivŭ, că limba de propunere la aceste şcóle în parte este încă cea germană.

După acestea vorbesce „Tagespost" despre societăţile de maghiarisare. Pentru a arĕta, cum este tractată poporaţiunea germană din Budapesta din partea „fanaticilorŭ Maghiarĭ", carĭ „vréu s'o estermine în numele patriosismului maghiarŭ" şi despre a cărorŭ purtare dice, că este „vecină cu nebunia", fóia germană se provócă la faimosulŭ apelŭ alŭ noului Kulturegylet, ce vorŭ sĕ-lŭ înfiinţeze „patrioţii" pentru maghiarisarea Budapestei.

După ce reproduce acelŭ apelŭ, pe care şi noi l'am publicatŭ la timpulŭ sĕu, „Tagespost" continuă astfelŭ:

„Biroulŭ de corespondenţe din Budapeste, cum şi raportorii diarelorŭ din Germania s'au grăbitŭ a înfăţişa acestŭ apelŭ astfelŭ, ca şi cum elŭ ar fi numai o glumă próstă, numai productulŭ fantasiei prea aprinse a unorŭ Maghiarĭ, vrêndŭ astfeliu, ca sĕ înşele şi acum opiniunea străinătăţii, precum au înşelat'o şi pănă acum de atâtea-orĭ. Dér seriositatea, cu care în Budapesta este luatŭ în sémă acestŭ apelŭ, se vede din împrejurarea, că mai multe diare din capitală a salutatŭ proiectatulŭ „Kulturegylet" ca unŭ evenimentŭ patrioticŭ.

„Terorismulŭ naţionalŭ alŭ Maghiarilorŭ, precum şi lipsa consciinţei naţionale, sĕu laşitatea politică din partea Germanilorŭ din Budapesta, se caracterisézá prin împrejurarea, că dintre cele cincĭ diare germane cotidiane, ce aparŭ în Budapesta, nicĭ unulŭ n'a avutŭ curagiulŭ de a publica apelulŭ: n'au scrisŭ nimicŭ despre acésta terorisare proiectată şi n'a provocatŭ pe cetitorii lorŭ la împlinirea datorinţei, de a-şĭ apăra naţionalitatea, precum şi libertatea socială şi cetăţenéscă în contra acestui atacŭ îndreptatŭ în contra ei."

Nu mai e lipsă a spune, că articululŭ lui „Tagespost", din care amŭ arătatŭ aci aşa dicêndu numai mersulŭ ideilorŭ, a cam supĕratŭ pe gazetarii ungurĭ, carĭ de altmintrelea au începutŭ acum sĕ se obicĭnuéscă cu asemene bobêrnace.

Partidulŭ radicalŭ în Sêrbia.

In 20 l. c. s'a ţinutŭ în *Zajcar* (Sêrbia) adunarea partidei *radicale*, la care au luatŭ parte peste douĕ mii de delegaţĭ ai partidului. Oraşulŭ fù decoratŭ. După serviciulŭ divinŭ se duseră toţĭ delegaţii la localitatea *Kraljevic* nu departe de *Zajcar*, unde apoi s'a ţinutŭ unŭ serviciu divinŭ funebru la mormintele şefilorŭ radicalĭ osândiţĭ la mórte după revoluţiunea de la Zajcar. La $11^1/_2$ înainte de prândŭ s'a deschisŭ adunarea anuală de către *Pasicĭ*, ca preşedinte alŭ comitetului centralŭ. Pasicĭ descrise istoria partidului radicalŭ şi arătă încordările pe carĭ a trebuitŭ sĕ le facă partidulŭ radicalŭ, pentru ca sé câştige victoria. *Disciplina* şi *solidaritatea*, dise elŭ suntŭ necesare pentru ca sĕ putemŭ păstra libertatea eluptată. După cum victoria avemŭ a mulţămi numai conlucrărei solidare aşa şi susţinerea posiţiunei obţinute, se póte păstra numai prin asemenea mijlóce. Adversarii, carĭ, pentru ca sĕ se apere, se provócă la constituţionalismŭ, vorŭ folosi prima ocasiune, pentru ca sĕ nimicéscă constituţiunea. Sĕ păstrămŭ libertatea nóstră câştigată prin sânge şi sĕ ne pădimŭ, sĕ nu ne desbinămŭ. Partidulŭ radicalŭ a câştigatŭ multŭ dér mai are încă multŭ de lucru.

Tratatele comerciale suntŭ la ordinea dilei, *Europa* e împărţită în douĕ *tabere*, şi noi stămŭ la pragulŭ unorŭ *marĭ evenimente.* Trebue se fimŭ pregătiţĭ, ca se putemŭ întîmpina aceste evenimente. Partidulŭ radicalŭ, a fostŭ tot-deuna gata se apere statulŭ sêrbescŭ şi naţionalitatea sêrbéscă. Oratorulŭ îşĭ esprimă convingerea, că partidului radicalŭ 'i va succede sĕ apere interesele sêrbismului, după cum a apăratŭ libertăţile interne. Pasicĭ încheiă discursulŭ sĕu aclamândŭ pe regele şi naţiunea sêrbéscă, ér adunarea isbucnì în aplause frenetice. Vorbirea lui Pasicĭ a fostŭ ascultata cu viu interesŭ şi desŭ întreruptă de aplause. O adêncă impresiune a făcutŭ, când Pasicĭ accentuà *marea seriositate* a *situaţiunei europene.* Ca preşedinte a fostŭ aclamatŭ cu unanimitate *Pasicĭ.* Apoi s'au trimisŭ o telegramă primului regentŭ *Risticĭ*, în care regenţa e rugată se fiă interpretulŭ sentimentelorŭ partidului radicalŭ pe lângă regele Alexandru. Au sositŭ o mulţime de telegrame de felicitare. Mare sensaţiune a produsŭ telegrama fostului ministru progresistŭ. Acésta sună: Pe mormintele Leonidilorŭ sêrbĭ, pe carĭ le udaţĭ voi astădĭ cu lacrimile vóstre, mĕ alăturŭ şi eu cu lacrimile mele. Regretŭ adêncŭ, că eu la timpulŭ sĕu am tăcutŭ despre acésta vĕrsare de de sânge. Adunărei de astădĭ a distinşilorŭ fii ai Sêrbiei, carĭ şi-au espusŭ viéţa, ca se elibereze patria de tiranĭ, 'i dorescŭ norocŭ în întreprinderea ei, pentru ca sĕ-i succédă, se aducă patria acolo, unde e drumulŭ, ce l'au însemnatŭ distinsele caractere ale partidului radicalŭ. Adunarea s'a încheiatŭ a doua di, între aplause prelungite.

Mulţămită publică.

Varşolţŭ, Septemvre 1891.

Pentru repararea s. biserici din filia gr. cat. Varşolţŭ şi pentru ridicarea turnului aceleia amŭ fostŭ ajutoraţĭ cu următórele sume din partea d-lorŭ:

Dr. Ioanŭ Nechita advocatŭ în Zelău 10 fl, Georgiu Popŭ proprietarŭ în Băsescĭ 10 fl., Andreiu Cosma directorele „Silvaniei" 5 fl., Florianŭ Cocianŭ advocatŭ în S. Cehu 5 fl., Alexiu Berinde parochŭ în Seinĭ 2 fl., Demetriu Coroianu protop. în Santeu 1 fl., Danilŭ Delleu not. cerc. în Periceiu 1 fl., Teodorŭ Popŭ protop. în Ortelecŭ 1 fl., Georgiu Filipŭ advocatŭ în Taşnadŭ 2 fl., Augustinŭ Marcuşŭ casarulŭ „Silvaniei" 1 fl., Graţianu Flonta preotŭ în Căţelulŭ românŭ 3 fl., Vasiliu Marincaşiu parochŭ în Pria 5 fl., Simay Lukacs propr. în Varşolţŭ 3 fl., Lanyi Karoly comerciantŭ în Zelau 1 fl., Ioanŭ Hendea învĕţ. în Recea 1 fl., T. Simocŭ preotŭ în Bosna 40 cr., Constantinŭ Popŭ morarŭ în Zelau 5 fl., Gregoriu Marianŭ economŭ în Zelau 2 fl., Liszkai Sandvr propr. în Recea 1 fl., S. Baidocŭ economŭ în Recea 85 cr. D. Popŭ economŭ în Recea 50 cr., Institutulŭ de creditŭ şi economii „Silvania" 150 fl., Vĕduva Sofia Hendea în Varşolţŭ 100 fl.

Afară de sumele înşirate s'au adăugatŭ prin doi poporenĭ însărcinaţĭ a face colecte, din mai multe comune din Sĕlagiu, 135 fl. 48 cr. Suma totală 446 fl. 23 cr. v. a. Subscrişii ca reprentanţii bisericei şi ai poporului românŭ din filia Varşolţŭ, ne ţinemŭ de plăcută datorinţă a esprima pe acéstă cale mulţămita nóstră cea mai ferbinte tuturorŭ acestorŭ marinimoşĭ contribuitorĭ.

Clemente Popŭ
preotŭ gr.-cat.

Gavrilŭ Tamaşiu
curatore primarŭ.

Logodnă. D-lŭ *Ioanŭ Tuducescu*, învĕţătorŭ din Lipova, s'a logoditŭ cu d-na *Maria Bogdanŭ* din Sânnicolaulŭ micŭ.—

DIVERSE.

O nouă prostiă a modei. Damele din Parisŭ îşĭ parfuméză acum nu numai vestmintele, pĕrulŭ sĕu pelea lorŭ, ci şi carnea şi sângele şi anume prin injecţiunea esenţelorŭ celorŭ mai tarĭ de parfumŭ pe sub piele. Moda acésta însĕ e periculósă, fiind-că prin unŭ parfumŭ, care nu e chemice curatŭ se înveninézá sângele. Mai multe dame s'au şi îmbolnăvitŭ, ér medicii voescŭ ca pe cale juridică sĕ oprésca prostia acésta.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

---

ce ai ucisŭ celŭ mai scumpŭ odorŭ alŭ vieţii mele. Da, eştĭ trădatŭ, Pillone! In momentulŭ acesta rĕsună signalulŭ Ber-Bersaglierilorŭ de plecare şi în douĕ óre vorŭ încunjura vila, aşa încâtŭ îţĭ vorŭ tăia orĭ ce retragere. Grăbesce-te, Pillone. Alérgă—poporulŭ aştéptă pe regele sĕu.""

„Pillone scóse revolverulŭ, făcêndŭ o mişcare ameninţătóre către dênsa. Dér temêndu-se, că sunetulŭ unei detunăturĭ de arme ar putea sĕ mărésca pericolulŭ în care se afla, îlŭ lăsà în josŭ, dicênd cu o rĕcélă prefăcută:

— „„Te înţelegŭ, Filomelo! N'ai refusatŭ cei 10,000 de galbenĭ, preţulŭ capului meu; îţĭ vorŭ puté servi sĕ-ţĭ zidescĭ vila cea pacĭnică. O ce dejosire! Cum m'am înşelatŭ!""

—„„Bate-ţĭ jocŭ de mine, Pillone"" rĕspunse Filomela, apropiindu-se de feréstră, „„maltratéză-mĕ cu limba, după cum m'ai maltratatŭ mai înainte cu mâna. Ce credĭ, că-mĭ pasă de ceva în óra acésta? Eştĭ trădatŭ! In momentulŭ acesta gendarmii încunjură casa şi nu-ţĭ va remâné nicĭ unŭ locŭ de eşire. Te vorŭ pune în lanţurĭ, te vorŭ arunca în închisóre şi în fine te vorŭ condamna la mórte! Când colóna de soldaţĭ îşĭ va aţînti puscile asupra peptului tĕu şi tu când vei vedé mórtea înaintea ochilorŭ tĕi — atuncĭ gândesce-te la Filomella, la regina alésă a inimei tale! Ea a fostŭ aceea, care te-a trădatŭ! Insĕ acela, care a condusŭ paşii ei, a fostŭ Alessandro Cesarini, căruia nicĭ odată nu i-a fostŭ necredinciósă!""

„Tînĕra fată se întórse, deschise repede feréstra şi fluturândŭ batista în aerŭ, scóse unŭ strigătŭ pătrundĕtorŭ. Cu unŭ strigătŭ sĕlbaticŭ şi nearticulatŭ ca alŭ unui tigru, năvălì Pillone asupra ei, o apucà în braţe şi apoi astupându-i gura cu batista, o aruncà ca pe unŭ copilŭ pe umerĭ. Ilŭ audii smâncindŭ uşa şi trântindu-o, apoi repede îlŭ audii alergândŭ josŭ pe treptele de marmoră, după aceea îlŭ audii orbecândŭ prin întunerecŭ isbindu-se de colo pănă colo — Deodată rĕsună unŭ strigătŭ lungŭ şi pĕtrundĕtorŭ — audii cădêndŭ unŭ corpŭ greu la pământŭ, apoi scârţăitulŭ icónei sfântului — şi apoi totulŭ se linişti ca într'unŭ mormêntŭ.

(Va urma.)

Cursulu pieţei Braşovŭ.

din 24 Septemvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9 26	Vênd.	9.30
Argintŭ românescŭ	„	9.20	„	9.25
Napoleon-d'orĭ	„	9.26	„	9.31
Lire turcescĭ	„	10.50	„	10 55
Imperialĭ	„	9.48	„	9 53
Galbinĭ	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina" 6%		101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	100 —
Ruble rusescĭ	„	122.—	„	123.—
Mărcĭ germane		57.30	„	57.80

Discontulŭ 6–8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 23 Septemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	102 90
Renta de hârtiă 5%	100 30
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	115.10
dto argintŭ	97.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	—.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	111 50
Bonurĭ rurale ungare	8?.—
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguresců	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguresců	140.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	130 50
Renta de argintŭ austriacă	90.60
Renta de hârtiă austriacă	90.55
Renta de aurŭ austriacă	110 —
Losurĭ din 1860	137.—
Acţiunile băncei austro-ungare	1008.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	324.50
Acţiunile băncei de creditŭ austr	275.50
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.58
Napoleon-d'orĭ	9.51½
Mărcĭ 100 împ. germane	57 80
Londra 10 Livres sterlinge	117 55

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţĭ, că maĭ avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei", precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezŏ-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8 20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1,54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9 48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezŏ-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5 46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5 57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bĕrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9 53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba Iulia	3.50		2 19
Vinţ de josŭ	4.09		2 36
Şibotŭ	4.52		3 03
Orăştia	4 55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5 17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5 53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bĕrzava	8 54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9 44	5 14	7.46
Paulişŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7 20	1 55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8 36	1.54	8 25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3 50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişu	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9 30	2.30	8.50
Ghirişu	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8.15	3.15
Sighişóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12 38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4 46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5 28	3.20	8.10

Braşov—Zĕrnescĭ

Braşov	5.45	4.55
Zĕrnescĭ	7.26	6.36

Zĕrnescĭ—Braşov

Zĕrnescĭ	8.—	8.20
Braşov	8.24	9.44

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budatelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.